

FORORD.

Dette speciale udspringer af iagttagelser vedrørende forholdet mellem melodik og harmonik, gjort under studiet af Charlie Parker's solo'er. Som musiker og underviser indenfor jazz-genren støder man igen og igen på Parker som en hovedhjørnestein indenfor moderne jazz-improvisation. Dette afspejler sig i det store antal af transskriberede solo'er, bl.a. foreligger der en doktorafhandling fra *University of California*¹, hvor samtlige indspillede solo'er, vel at mærke samtlige *takes*, er transskriberet. Ligeledes findes der udgivet adskillige analyser, dels ud fra skalamæssige dels ud fra et melodisk-motiviske udgangspunkter, både af Parker's og mange andres solo'er.

Imidlertid savner man en nærmere belysning, der bygger på en harmonisk-analytisk systematik, af den tilbagevendende forekomst af melodisk stof, der udspringer af andre akkorder end de på forhånd givne - dvs. en belysning af forekomsten af akkordsubstitution som et *melodisk-improvisatorisk* fænomen, sådan som det ses hos såvel Parker som hos praktisk taget alle andre inden for bebop-traditionen,

Dette speciale vil primært rejse spørgsmålet, om det er muligt at finde et mønster i anvendelsen af substitutionsakkorder og om der kan opstilles en forklarings-model for fænomenet. Et andet vigtigt spørgsmål, der vil blive rejst er, hvorvidt om et klarere billede af denne akkordsubstitution kan give nogle pædagogiske og musikalske fordele i forhold til at lære at improvisere indenfor bebop og dermed beslægtede stilarter.

Specialet berører i henhold til disse problemstillinger tre hovedemner. Det første hovedemne er de teoretiske forudsætninger for en undersøgelse af substitutionsakkorders forekomst. Behandlingen af dette emne er blevet relativt omfangsrig, idet jeg har anset det for væsentligt, at opstille så vidt muligt alle de teoretiske forudsætninger, der kunne tænkes at være relevante for analyse af bebop-solo'er, med henblik på melodisk-improvisatorisk akkordsubstitution. Det andet hovedemne, som udgør kernen i specialt, er undersøgelsen af substitutionsakkorderne, hvor de inddeles i forskellige klart definerede kategorier ud fra en række analyser af solo'er, og hvor der på denne baggrund drages en konklusion om akkordsubstitutionernes forekomst. Det tredje hovedemne er en anvendelse af undersøgelsens resultater i forbindelse med indlæring af færdigheder i improvisation, med fokus på en metodisk indfaldsvinkel til stoffet. Derudover omfatter specialet en et afsnit, der sætter bebop'en i historisk perspektiv samt et afsnit af mere referencemæssig karakter.

¹ Thomas Owens: "Charlie Parker: The techniques of improvisation", 1974.

En afgørende forudsætning for en undersøgelse af denne art er den lange række af transskriberede jazz-solo'er, der efterhånden er udgivet og dermed blevet tilgængelige. At transskribere de alle de solo'er, der danner grundlaget for dette speciale er en uoverkommelig opgave og jeg vil gerne rette en tak til alle de, der har lagt tid og energi i transskriptionerne. Endvidere vil jeg gerne takke guitaristen Morten Højring for mange udbytterige samtaler om bebop-improvisation gennem årene, og Anne Macholm, som har gennemlæst manuskriptet og givet mig mange værdifulde råd. Endelig vil jeg takke min familie Anne, Mathias og Markus for deres støtte og tålmodighed.

Fredriksberg 1995
Anders Müller